GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĖ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 244 — Vinerĭ, 6 (18) Noemvre. — 1887.

Braşovŭ, 5 Noemvre 1887.

In numĕrulŭ de Mercurĭ alŭ „Gazetei" amŭ împărtăşitŭ cetitorilorŭ nisce curióse numirĭ, ce au apărutŭ în fóia oficială unguréscă.

Neaoşulŭ ungurŭ şi ministru de culte şi instrucţiune unguréscă Trefort a găsitŭ cu cale sĕ numéscă unŭ soiu de *visitatorĭ temporalĭ de scóle* şi începutulŭ l'a făcutŭ cu comitatulŭ Hunedóra.

Intre aceştĭ pretinşĭ visitatorĭ de scóle în numĕrŭ de şéptespreḑece, figuréză cincĭ solgăbirĕi, trei notarĭ de cercŭ, trei popĭ reformaţĭ anume calvinĭ, unŭ notarŭ publicŭ, unŭ inginerŭ, unŭ advocatŭ, unŭ deputatŭ, unŭ conte şi unŭ profesorŭ.

La cea dintâiu aruncătură de ochiu asupra acestei liste, trebue orĭ-ce Românŭ sĕ se întrebe:

Ce rostŭ au sĕ aibă visitaţiunile şcolare ale acestorŭ „visitatorĭ temporalĭ de şcóle", carĭ afară de trei, patru, n'au nicĭ în clinŭ nicĭ în mânecă cu şcóla?

Ce rostŭ au sĕ aibă visitaţiunile şcolare ale acestorŭ slujbaşĭ ungurescĭ — afară de vr'o doi — numiţĭ „visitatorĭ temporalĭ de şcóle" în celŭ mai românescŭ comitatŭ, ale cărui şcóle suntŭ aprópe esclusivŭ numai românescĭ?

Acéstă mĕsură a ministrului ungurescŭ se esplică fórte uşorŭ.

Se scie că în Februarie trecutŭ a. c., cu ocasiunea desbaterei bugetului cultelorŭ şi instrucţiunei în dieta unguréscă, ministrulŭ ungurescŭ Trefort a declaratŭ că „va fi nevoitŭ a desfiinţa şcólele confesionale în multe locurĭ şi a le înlocui cu şcóle de statŭ, décă e vorba sĕ se instrueze copii în *spiritŭ maghiarŭ*, sĕ se imprime instrucţiunei lorŭ *geniulŭ maghiarŭ*".

Şi anume a accentuatŭ ministrulŭ ungurescŭ în modŭ deosebitŭ comitatulŭ Hunedóra, pentru maghiarisarea căruia a şi schiţatŭ unŭ felŭ planŭ, între altele d'a se cresce anume dascălĭ ungurescĭ pentru acestŭ scopŭ, carĭ sĕ se pótă înţelege cu copii nemaghiarĭ şi cu părinţii acestora.

Şi pe când ministrulŭ ungurescŭ făcea declaraţiunile de mai susŭ în dieta unguréscă, inspectorulŭ scolarŭ ungurescŭ raporta în adunarea comitetului administrativŭ alŭ comitatului Hunedóra, că în anulŭ trecutŭ a desfiinţatŭ unspreḑece scóle confesionale, sub pretextŭ că n'au cu ce sĕ se susţină, pretextŭ care de altmintrelea înfieréză tocmai purtarea guvernului ungurescŭ şi în generalŭ liberalismulŭ ungurescŭ.

Totŭ p'atuncĭ se dase alarmă contra uneltirilorŭ calvinescĭ printre Românii din acelŭ comitatŭ, şi anume între Bărcenĭ, ér pressa jidanomaghiară striga câtŭ îi lua gura, că reuniunea de maghiarisare sĕ şĭ astringă tóte puterile şi sĕ-şĭ concentreze mai tótă activitatea sa asupra comitatului Hunedórei, a cărui maghiarisare va scápa de peire maghiarimea din Ardealŭ.

Din tóte acestea se vede că s'a plănuitŭ o acţiune combinată contra elementului românescŭ compactŭ ce împoporéză comitatulŭ Hunedórei şi va înţelege decĭ orĭ-cine, ce însemnéză numirile de mai susŭ.

Sciamŭ noi din informaţiunile primite de pe la corespondenţii noştri, că paşalele şi subpaşalele comitatense prin unele părţĭ, în locŭ sĕ mai strîngă chingile administraţiunei destrăbălate şi sĕ mai slăbéscă cu mĕsurile paşalicescĭ, din contră şĭ-au luatŭ rolulŭ de *micĭ miniştri de scóle* în comitate, însărcinându pe notarĭ şi pe solgăbirĕi sĕ visitese scólele confesionale orĭ-când le va plăcea, fără sĕ mai ţină sémă de autorităţile nóstre şcolare.

Acum vine însuşĭ ministrulŭ-ordonanţă şi institue oficialŭ „visitatorĭ temporalĭ de scóle", mai toţĭ ómenĭ necompetenţĭ în ale scólei, slujbaşĭ ungurescĭ administrativĭ séu micĭ paşale notariale şi solgăbireescĭ, nu într'unŭ comitatŭ ungurescŭ unde, trécă-mérgă, ar fi mai putută avé o noimă acéstă mĕsură, ci într'unŭ comitatŭ românescŭ cu scóle românescĭ.

Nu'i ajungŭ ministrului Trefort inspectorii şcolarĭ pentru esecutarea planurilorŭ sale de maghiarisare, îi trebue o dróiă de „subinspectorĭ" dintre carĭ unii cunoscuţĭ deja ca înfocaţĭ uneltitorĭ contra elementului românescŭ, alţii ca slujbaşĭ ungurescĭ, ce vinŭ în continuă atingere cu poporulŭ, vorŭ folosi tóte mijlócele de intimidare şi de persecuţiune, vorŭ folosi orĭ-ce ocasiune spre a unelti contra şcólelorŭ românescĭ, directŭ prin momirea copiilorŭ dela scólele românescĭ, indirectŭ prin rapórtele ce vorŭ adresa celui ce i-au numitŭ.

Demascândŭ din nou intenţiunile şi scopurile ministrului ungurescŭ de instrucţiune, atragemŭ atenţiunea Românilorŭ hunedorenĭ asupra nouei campanii pornite de elŭ contra şcólelorŭ românescĭ prin mobilisarea aşa numiţilorŭ „visitatorĭ temporalĭ de scóle", şi pentru ca sĕ întêmpine cu efectŭ orĭ-ce subminare a scólelorŭ nóstre şi cu ele a elementului românescŭ din acelŭ comitatŭ, direcţiunile nóstre şcolare cu dascălii din comunele respective sĕ ia mĕsurĭ, ca orĭ de câte orĭ aceştĭ pretinşĭ visitatori vorŭ călca în şcóla românéscă, sĕ nu fiă singurĭ, ci sĕ fiă şi directorulŭ respectivŭ orĭ unŭ visitatorŭ competentŭ din partea Românilorŭ, care sĕ controleze pe trimisulŭ ministrului ungurescŭ.

Trebue sĕ facemŭ pe ministrulŭ ungurescŭ sĕ 'nţelégă odată, că mai suntŭ şi alţii carĭ au sĕ grăiască o vorbă şi carĭ nu potŭ fi ocoliţĭ şi nesocotiţĭ.

Discursulŭ lordului Salisbury.

Cu privire la Irlanda şi la ultimele manifestaţiunĭ ale lucrătorilorŭ din Londra, lordulŭ Salisbury s'a esprimatŭ la banchetulŭ lordŭ-majorului în modulŭ următorŭ:

Noi avemŭ sĕ luptămŭ cu greutăţĭ, cu carĭ n'are sĕ lupte nicĭ unŭ guvernŭ monarchicŭ. Mai nainte, decă o lege a fostŭ votată, tóte partidele şĭ-au plecatŭ capulŭ şi au datŭ ajutorŭ lealŭ acelora, carĭ aveau sĕ aplice legea. Noi amŭ vĕḑutŭ însĕ manifestându se dorinţa d'a se trece oposiţiunea de pe tribună pe strade, d'a se încuragia publiculŭ ca sĕ opună resistenţă servitorilorŭ legei.

In acéstă mare metropolă ne a fostŭ datŭ sĕ vedemŭ ceva din resultatele învĕţăturilorŭ, care s'au predicatŭ fără témă în cercurĭ inalte. Décă aceste învĕţăturĭ vorŭ fi sprijinite, creditulŭ şi încrederea, pe care este aşeḑatŭ marele edificiu alŭ comerciului şi industriei nóstre, vorŭ fi distruse. Guvernulŭ va căuta sĕ redea Irlandei binefacerile păcei şi ale bunei stărĭ, care nu potŭ isvorĭ decâtŭ din recunóscerea datoriilorŭ şi supunerea faţă cu legea. Noi vomŭ merge până la estremŭ spre a restabili domnia legei şi a ordinei, şi suntemŭ convinşĭ că pentru acésta vomŭ avea sprijinulŭ poporului acestei ţĕrĭ şi alŭ cetăţenilorŭ din Londra, carĭ stândŭ alăturea cu noi, ne vorŭ pune în posiţiune sĕ aducemŭ la unŭ sfêrşitŭ lupta ce amŭ întreprinsŭ.

La aceste cuvinte, ḑiarulŭ liberalŭ „Daily News" observă că politica lordului Salisbury va avea de urmare nimicirea regatului.

Şi-lŭ va şi perde, căcĭ Irlandesii preferă sĕ móră până la unulŭ, decâtŭ sĕ mai sufere jugulŭ şi sclăvia englesă, pe care ministrulŭ Salisbury le numesce **lege** şi ordine! Ce derisiune!

Svercolirĭ şi uneltirĭ de maghiarisare.

In adunarea de Sâmbăta trecută a comitetului „Kulturegylet"-ului din Cluşiu s'a desbătutŭ între altele şi asupra propunerei, ca proprietarii maghiarĭ sĕ vorbéscă totdéuna numai unguresce cu servitorii, respective cu lucrătorii lorŭ.

In privinţa acestei propunerĭ, „Ellenzék" raportéză că comitetulŭ n'a vrutŭ s'o priméscă, din causă că reuniunea n'are de scopŭ sĕvêrşirea unorŭ lucrurĭ, carĭ nu prestéză nicĭ o garanţiă reală. In privinţa acestei hotărîrĭ, „Ellenzek" a scrisŭ până acum doi articulĭ de fondŭ fórte lungĭ, din carĭ estragemŭ aci următórele aiurărĭ:

Mai ântêiu „Ellenzék« accentuéză, că comitetulŭ nu de aceea a respinsŭ propunerea de mai susŭ, pentru-că dóră s'ar fi indoitŭ despre ajungerea scopului, ci numai pentru-că ajungerea la scopŭ in casulŭ de faţă e împreunată cu greutăţĭ, căcĭ, ḑice elŭ, décă şi in unŭ asemenea casŭ ar fi dubiu succesulŭ, atuncĭ causa naţiunei ungurescĭ ar fi perdută în Ardelŭ.

Laudă hotărîrea comitetului, deórece prin acésta a datŭ încă o probă, că scopulŭ „Kulturegylet"-ului tinde la lucrurĭ reale, şi nu la ḑidirea de cetăţĭ în aerŭ, şi că scopulŭ lui nu este maghiarisarea, ci numai păzirea consciinţei de rassă la Maghiarĭ şi deşteptarea patriotismului maghiarŭ şi cultivarea aceluia la popórele de limbă străină. — Adecă totŭ cântecululŭ celŭ vechiu.

Ceea ce însĕ n'a făcutŭ comitetulŭ din punctŭ de vedere tacticŭ, aceea trebue s'o facă societatea; trebue ca pressa sĕ aibă la ordinea ḑilei nisuinţa acésta până atuncĭ, până când ea va duce la scopŭ.

Limba maghiară a perdutŭ multŭ din tĕrêmulŭ sĕu. Din câte numirĭ ungurescĭ de ale familiilorŭ române a adunatŭ „Ellenzek", s'ar pute compune o broşură mare. Tóte aceste familii au vorbitŭ odată unguresce. Profesorulŭ universitarŭ *Moldovan Gergely* a observatŭ, că in limba Moţilorŭ elementele maghiare suntŭ multŭ mai multe ca in orĭ care altŭ ţinutŭ locuitŭ de Românĭ, cu tóte că nicĭ unŭ ţinutŭ nu este aşa isolatŭ de Maghiarĭ, ca ţinutulŭ Moţilorŭ. Imbrăcămintea lorŭ încă arată unŭ amestecŭ alŭ portului sĕcuescŭ. Parochii desfiinţate, ruine de biserici: tóte acestea arată desnaţionalisarea Maghiarilorŭ, provenită din neînveţarea limbei lorŭ.

»Noi (Maghiarii) — ḑice „Ellenzek« — in mare parte pentru aceea nu scimŭ altceva, pentru că scimŭ limbĭ (vorbă sĕ fiă); pentru aceea nu scimŭ bine unguresce, fiindŭ că scimŭ şi alte limbĭ — rĕu; de aceea avemŭ perderĭ de rassă, pentru că cu învĕţarea altorŭ limbĭ, noi înlesnimŭ desnaţionalisarea Maghiarilorŭ.«

„Torentulŭ învĕţărei de alte limbĭ arată puterea memoriei şi slăbiciunea caracterului naţionalŭ. Noi ne abatemŭ dela limba nóstră pentru placulŭ unei guvernante, unui locotenentŭ, unui chelnĕrŭ şi pentru placulŭ tuturorŭ acelorŭ străinĭ, carĭ au venitŭ ca sĕ trăescă de pe spatele nóstre. Acésta denotă slăbiciunea de rassă. Maghiarulŭ încă se duce, pentru a şĭ căuta pânea, prin România, Austria, America, der nicĭ unuia nu-i trăsnesce prin minte, ca şi în străinătate sĕ trăiéscă cu limba lui maternă; Maghiarii însĕ de aicĭ vorbescŭ cu Germanulŭ, Francesulŭ, Elveţianulŭ etc., carĭ vinŭ sĕ facă concurenţă industriaşului maghiarŭ, în limba lui maternă, cu *der—die—das* etc. Imprejurarea acésta îi face pe mulţĭ străinĭ din patriă aşa de impertinenţĭ, de nicĭ după mai mulţĭ anĭ nu sciu unguresce...."

„Ruşine, că suferimŭ pe aceştĭ parasiţĭ; că n'avem nicĭ atâta putere de vieţă în noi, ca sĕ-i constringemŭ la învĕţarea limbei nóstre. Jidovii din sinagoga din Cluşiu, trei din patru părţĭ, vorbescŭ o limbă stricată germană; beamterii remaşĭ din absolutismŭ vorbescŭ nemţeşte, în ospătării aflĭ liste de mâncărĭ nemţescĭ, anunţurile căii ferate pe jumĕtate nemţescĭ, totŭ aşa şi anunţurile postale. — şi încă ne mai ḑicŭ că suntemŭ şovinişcĭ, intoleranţĭ, când astfelŭ de lucrurĭ şi în Cluşŭ se intêmplă...

„Se plângŭ de asuprirea naţionalităţilorŭ. Da óre pe timpulŭ lui Bachŭ a vorbitŭ cineva românesce? A vĕḑutŭ cineva acusă românéscă, sentinţă românéscă, judecată românéscă? Pretins'au Românii atuncĭ, ca judele de cercŭ, séu preşedintele Bezirk-ului sĕ scie românesce? Era lui Bachŭ n'a cruţatŭ nicĭ libertatea, nicĭ limba Românilorŭ, şi totuşĭ n'au protestatŭ în contra acésta, ba din contră, au lucratŭ pe o mână cu străinulŭ intratŭ în patriă, pentru a-lŭ ajutora întru asuprirea patriei, a patriei Maghiarilorŭ«.

„Instituţiunile maghiare asigură în celŭ mai largŭ înţelesŭ libertatea politică şi individuală a fiă-căruia, prin urmare şi a Românilorŭ. Şi limbei lorŭ li-s'a datŭ dreptulŭ de a figura ca limbă protocolară, precum şi totŭ aceea, de ce e condiţionată desvoltarea unei limbĭ în literatură, biserică, scólă, comună şi familiă. Şi cu tóte acestea ei continuă astăḑĭ acea politică, pe care datorinţa patriotică li-ar fi impus'o s'o pórte în epoca lui Bachŭ.

„Se plângŭ şi pretindŭ, ca funcţionarii noştri sĕ scie românesce. Ei şi sciu românesce. Aceia, carĭ stau în imediată atingere cu poporulŭ, solgăbirĕii, notarii, esmişii judecătorescĭ, sciu încă prea bine românesce. La tribunalulŭ din Cluşŭ s'a ţinutŭ o pertractare, în care judele, procurorulŭ, acusatulŭ, martorulŭ, au vorbitŭ tot românesce şi numai enunciaţiile şi judecata s'au făcutŭ în unguresce. Şi totuşĭ se plângŭ. Patria maghiară le

dă ocasiă sĕ invețe limba oficială; ei agitéză contra ei și nu o învață. Pretindŭ ca statulŭ sĕ invețe limba lor. Adevĕratŭ, întorsă lume e acésta pentru mintea sănĕtósă.

Cine din Românĭ vorbesce unguresce pentru a ne face nouĕ plăcerea? Nimenĭ. Dintre Maghiarĭ însĕ fiă-care vorbesce pentru plăcerea lorŭ romănesce. Proprietarulŭ din Câmpiă, din comitatulŭ Albei de josŭ, Hunedórei, adecă în fiă-care comitatŭ fiă-care proprietarŭ vorbesce românesce cu servitorii sĕi, cu lucrătorii și cu toțĭ aceia, cu carĭ au atingere în fiă-care ḑi. — Așa mare slăbiciune este acésta, contra căreia prin pressă trebue sĕ i se declare rĕsboiu, pentru că n'are înțelesŭ, ca celŭ ce dă pânea sĕ se acomodeze după celŭ ce caută pânea.

Guvernulŭ României și societatea ei are dreptulŭ sĕ pretindă, ca cine trăesce acolo sĕ invețe românesce și sĕ nu trăéscă totŭ cu limbă străină, cu aspirații străine în patria română. Acestŭ dreptŭ póte sĕ-lŭ pretindă și guvernulŭ și societatea maghiară Ar fi timpulŭ ca s'o pretindă odată. Dér și pănă atuncĭ patrioții maghiarĭ suntŭ datorĭ sĕ ușureze acéstă problemă a statului și societății prin aceea, ca cu toțĭ carĭ depindŭ dela ei, le lucréză câmpurile, le mănâncă pânea, — sĕ vorbéscă unguresce.

Cei de limbĭ străine trebue sĕ înțelegă, că patria lorŭ e patria Maghiarilorŭ. Cu câtŭ vomŭ face mai multe concesiunĭ, cu atâtŭ le dămŭ mai mare nasŭ...

Ce de flécurĭ!

SCIRILE ḐILEI.

Comitetulŭ administrativŭ alŭ comitatului Brașovŭ în ședința sa dela 14 Noemvre n. a anulatŭ conclusulŭ representanței comunei Brașovŭ, prin care se respinge d'a se introduce unŭ alŭ doilea tergŭ de sĕptĕmână, avisândŭ representanța sĕ o desbată din nou, după ce vorŭ fi ascultate și cele șépte corporațiunĭ prin delegații ce 'i vorŭ trimite sĕ delibereze afacerea sub președința primarului. De asemenea în urma recursului măcelarilorŭ respectivĭ a anulatŭ conclusulŭ representanței orășenescĭ d'a se înlătura scaunele măcelarilorŭ din dosulŭ Podului și d'a se face stradă în loculŭ lorŭ, și a avisatŭ pe magistratŭ sĕ se 'nțelegă pe cale pacînică cu măcelarii și la cerere sĕ le dea chiar cuvenitele despăgubirĭ. Se luă apoi la cunoscință emisulŭ ministerialŭ, prin care se notifică că nu aprobă statutulŭ comitatului pentru impedecarea furturilorŭ de vite. Din raportulŭ inspectorului scolarŭ resultă că numĕrulŭ copiilorŭ obligațĭ a merge la scólă, dela 6—12 anĭ, în Brașovŭ e pe 1887/88 de 4317, în cele trei cercurĭ solgăbirăescĭ ale comitatului de 7161, cu totulŭ 11,478; alŭ copiilorŭ de 13—15 anĭ obligațĭ a merge la scólă e în Brașovŭ de 3097, în cele trei cercurĭ solgăbirĕescĭ de 2221, cu totulŭ 5318. Decĭ numĕrulŭ totalŭ alŭ copiilorŭ obligațĭ a merge la scólă, de orĭ-ce categoriă, e în totŭ comitatulŭ de 16,796. Din raportulŭ lunarŭ alŭ procurorului resultă că la finele lunei Octomvre erau 97 arestanțĭ.

—x—

Aflămŭ cu plăcere, că compatriotulŭ nostru d-lŭ *Dr. Sterie Ciurcu* s'a instalatŭ pentru eserciarea pracsei sale medicale în Viena, VIII. Alserstrasse Nr. 49. Când îi dorimŭ cele mai bune succese, atragemŭ totodată asupra dênsului atențiunea acelora din publiculŭ nostru, carĭ suntŭ nevoițĭ a-șĭ căuta sănătatea cu medicii dela renumita facultate din Viena, căcĭ dênsulŭ prin legăturile vechĭ, ce le întreține cu somitățile acelei facultățĭ, apoi prin pracsa de mulțĭ anĭ în giurulŭ acelora este mai alesŭ potrivitŭ a putea presta cele mai bune servicii publicului din provinciă, care are neapĕrată trebuință de o conducere consciencidsă și espertă când îșĭ caută sănĕtatea într'unŭ orașŭ străinŭ cum e Viena. După cum suntem informațĭ, d. Dr. St. Ciurcu va deschide în scurt timpŭ anume pentru căutarea bolnavilorŭ din România și Transilvania o casă de sănătate propriă a sa în Viena.

—x—

Pe la sfêrșitulŭ acestei lunĭ va veni în *Brașovŭ* trupa teatrală germană de sub direcțiunea fraților Wolf și va representa câteva operete, spune „Kr. Z'g."

—x—

Nu e chipŭ și modŭ sĕ 'șĭ pótă susține „patrioții« *teatrele unguresci.* In Pesta deficite, în Clușiu deficitŭ, în Pojunŭ deficitŭ, în Timișóra deficitŭ, plus falimentele și desființarea unorŭ direcțiunĭ de trupe teatrale, cu tóte subvențiunile colosale din visteria statului, adecă din punga contribuabililorŭ, întreitŭ de numeroșĭ decâtŭ Ungurii, și cu tóte ajutórele reuniunilorŭ de sprijinire a teatrelorŭ și de lățire a limbei maghiare sĕu mai corectŭ ḑisŭ de maghiarisare. In Timișóra e o nouă crisă teatrală, teatrulŭ e în fie-care séră golŭ, așa că »patrioții«, de témă sĕ nu vie peste ei o catastrofă, au alesŭ unŭ comitetŭ de cincĭ membri, care în timpŭ de 8 ḑile sĕ ia hotărîrĭ concrete, în speranță că vorŭ asigura durata sesonului. — Asta 'i sórtea tuturorŭ întreprinderilorŭ de maghiarisare: fiasculŭ, complectulŭ fiascŭ și materialŭ și moralŭ!

—x—

In urma cercetărilorŭ făcute, s'au găsitŭ *în Pesta 1883 de copii de scólă, carĭ flămândescŭ.* S'au luatŭ mĕsurĭ d'a li se da în bucătăriile poporale câte ceva mâncare caldă.

—x—

Din *Vesprimŭ* publică ḑiarele unguresci unŭ „lucru de rușine« și „scandalisatorŭ", — cum dicŭ ele — pe care ilŭ comunică unŭ Ungurŭ de acolo. Acestŭ „lucru de rușine" constă în aceea, că de câte-orĭ în adunările comunale vre cineva sĕ vorbéscă unguresce, mulțĭ membri de ai corpului representativŭ se depărtéză dela adunare în modŭ demonstrativŭ, declarândŭ că la o ast-feliu de adunare, în care și limba unguréscă are dreptŭ a se audi, ei nu iau parte. — Astea-sŭ efectele „culturei maghiare", și prin urmare de ce se mai supĕră patriotulŭ?

—x—

Dr. Alois Sentz, rectorulŭ fostei academii de drepturĭ din Sibiiu, a muritŭ în etate de 65 anĭ.

—x—

In ḑilele din urmă mai mulțĭ »patriotĭ« din *Oradea-mare* s'au dusŭ la *Clușiu,* ca sĕ studieze la fața locului raporturile teatrului de acolo. — Ce anume raporturĭ? Póte deficitele!

—x—

Cu ocasiunea unorŭ săpăturĭ la o pimniță în comuna Teteny din Ungaria s'au găsitŭ *35 chilograme de monede romane de bronzŭ.* Monedele suntŭ tóte ca nouĕ și se pare că n'au fostŭ în circulațiune. Suntŭ din timpulŭ împĕraților Constantinŭ și Crispus. Probabilŭ că aceste monede erau pregătite pentru solda ostașilorŭ romanĭ. Cassa de rĕsboiu desgropată a fostŭ transportată în museulŭ din Pesta. Vr'o două chilograme din aceste monede se dice că circuléză ca aurŭ printre poporațiunea din Teteny.

—x—

Contelui ungurescŭ Stefan Kuun din *Binținți,* comitatulŭ *Hunedórei,* i-au arsŭ în nóptea de 6 Noemvre n. 140 carĕ de fênŭ, dintre care numai unulŭ era asiguratŭ. Se dice că li s'a datŭ focŭ. Paguba e de vr'o 2000 fl.

—x—

In 10 orașe și 15 comitate ale *Ardélului* se află cu totulŭ *2119 surdo-mutĭ.* Din aceștia numai 542 au etatea de sub 14 anĭ, carĭ adecă prin instrucțiune specială s'ar putea face folositorĭ pentru societatea omenéscă. Toțĭ ceialalți, în numĕrŭ de 1577, fiindŭ trecuțĭ de 14 anĭ, nu mai potŭ fi primiți în scóla specială de instrucțiă. Cei mai mulțĭ surdo muțĭ se află în comitatulŭ Hunedórei, în numĕrŭ de 365.

—x—

Sub titulŭ *„Unŭ căpitanŭ de honvedĭ dispărutŭ",* se scrie din *Brașovŭ* cătră »Ung. Post": Căpitanulŭ de honvedĭ Iosif Kutkovszky n'a defraudatŭ banĭ oficialĭ — precum s'a doveditŭ după aceea, —nicĭ n'a falsificatŭ polițe. *Nu'i vorbă, a amestecatŭ în afacerile sale și pe câțĭ-va colegĭ ai sĕi,* demisionă din acestŭ motivŭ din armată, și părăsi în tótă liniștea orașulŭ; de aci sgomotulŭ despre defraudare". — Dér ceva totŭ e la mijlocŭ.

—x—

Corulŭ vocalŭ românŭ din Biserica-Albă întocmesce în séra de 26 Noemvrie a. c. st. n. *o serată împreunată cu danțŭ.* Afară de câteva piese produse de musica militară, se vorŭ esecuta din partea corului următórele cântece și bucățĭ: 1 „Étă ḑiua triumfală« de Humpel, corŭ bărbătescŭ. 2. „Junimea parisiană", de Adam, corŭ bărbătescŭ. 3. »Cele două privighetóre" duetŭ, sopranŭ și baritonŭ, de A. Hockel, traducere de C. Strimbeiu. 4. „Spiritiștii" sĕu „mediulŭ grabnicŭ«, scenă comică de Koch, trad. de C. Strimbeiu.

—x—

„Kolozsvar" scrie, că *unŭ Sibiianŭ,* care astăḑĭ locuesce în *Bucurescĭ,* îșĭ cumpĕră de aicĭ o »garnitură de mobile", constătătóre din 10 scaune simple de lemnŭ și 2 mese de grădină. Cu totulŭ au costatŭ 10 fl. Scia cumpărătorulŭ că la graniță va ave sĕ plătéscă multŭ pentru trecerea lorŭ, dér totușĭ nu șĭ-a adusŭ aminte că tocmai 70 de francĭ (28 fl.) va costa vama unorŭ obiecte cumpĕrate cu 10 fl.

Amiculŭ Poporului, călindarŭ pe anulŭ visectŭ 1888. Anulŭ XXVIII. Prețulŭ 50 cr. Editura lui *W. Krafft* în Sibiiu. Partea primă conține mulțime de date calendaristice și diferite îndrumărĭ pentru economĭ. Apoi Regenții europenĭ; Călindarulŭ postalŭ pentru Austro-Ungaria și România: Servițiulŭ telegraficŭ; Banii deosebitelorŭ țĕrĭ în asemĕnare cu ai noștri; Scala taxelorŭ de timbru; Tabela pentru computarea intereselorŭ și altele; Têrgurile din Ungaria, Transilvania și România. — Partea literară conține 72 pag.; anume: Hassanŭ Călugărulŭ, de T. V. Stefanelli. — Prietenulŭ ițĭ pune capulŭ (poveste), de Gr. Simu alŭ lui Ionŭ. — Cum am împușcatŭ eu ursulŭ (novelă americană), trad. de Slova. — Scrierea. — Arta de a ajunge bĕtrânețe adâncĭ și fericite, de Ionŭ Popea. — Din vieța albinelorŭ, de G. S. I. I. — Urméză apoi trei tractate felurite pentru economĭ, 9 păginĭ de diferite poesii alese, notițe folositóre din punctŭ de vedere higienicŭ și economicŭ. La fine se află glume și o mulțime de anunciurĭ.

Călindarulŭ Calicului pe anulŭ 1888, humoristicŭ și satiricŭ cu ilustrațiunĭ, alcătuitŭ după gradurile climatice ale pungei Românilorŭ din tótă lumea. Anulŭ III. Prețulŭ 36 cr. sĕu 1 leu. Sibiiu 1887. Partea primă conține: Anii dela facerea lumii după calicésca numĕrare. Urméză partea curatŭ calendaristică, cu profețiile timpului și bogate inviațiunĭ pentru economĭ. — Despre întunecimile anului 1888. — Lea și Lița (o glumă novelistică) a cărei cuprinsŭ e de 18 paginĭ — Urméză după acésta alte 18 paginĭ cu variate dialogurĭ comice, avêndu-șĭ fiă-care pagină ilustrațiunea sa. In partea ultimă vine călindarulŭ postalŭ pentru Austro-Ungaria și România; Servițiulŭ telegraficŭ, Banii deosebitelorŭ țĕrĭ în asĕmĕnare cu ai noștri, Scara taxelorŭ de timbru, Têrgurile din Ungaria, Transilvania și România. In fine urméză 20 de pagine de diferite anunțurĭ.

(10.) FOILETONŬ.

LOGOFĔTULŬ MATEIŬ

NOVELĂ.

Mateiŭ ascultase cu luare aminte vorbele mașinistului și sta gânditorŭ și se uita la elŭ.

— Mĕ'nsorŭ, — grăì într'unŭ târdiu Mateiŭ și bătù cu pumnulŭ în masă sĕ le mai aducă o oca de vinŭ.

Rădița intrà cu vinulŭ și când intrà se uità repede la amêndoi, ca într'o clipă sĕ-lŭ pricépă pe fiăcare. Rĕmase apoi în mijloculŭ casei cu ochiĭ ațîntiți spre Mateiŭ și era așa de zăpăcită, încâtŭ d'abia târdiu băgà de sémă că logofĕtulŭ i-a datŭ sĕ'nțelégă, ca sĕ-i lase singurĭ.

Rădița plecà și dela ușe se uità înapoi încruntându din sprâncene.

— Uite, măi Mateiŭ, ce am gânditŭ eu. Am gânditŭ... ca sĕ te'nsori, — dise Ienache.

— La asta m'am hotărîtŭ și eu; suntŭ hotărîtŭ Ienache, — întrerupse logofĕtulŭ vorba și apucândŭ sticla în mână umplù paharele.

— Am gânditŭ, că celŭ mai bunŭ norocŭ pentru tine ar fi, scii.... eu înțelegŭ de ce umbli pe la Maruța,... dér celŭ mai bunŭ norocŭ pentru tine ar fi sĕ iai pe fata scutarului, pe fata lui nenea Dumitru. Este omŭ cu dare de mână, omŭ cu trecere șĭ-apoi scii socrulŭ bunŭ îndréptă tóte.

La aceste cuvinte Mateiŭ se sculà în picióre și o năduşală ìlŭ cuprinse în totŭ corpulŭ. Mai audise elŭ vorba asta, dér acum nu i-a cădutŭ de locŭ bine. Făcu vr'o câțĭ-va pașĭ prin casă și în cele din urmă se puse érășĭ pe scaunŭ alăturea cu Ienache.

— Bine Mateiŭ, — începù mașinistulŭ, — eu te țiu pe tine omŭ chibzuitŭ, omŭ cu minte, cum de te aprindĭ așa de-odată, de o povață, carea singură te póte face omŭ? Ce credĭ tu, că cu sărăcia sĕ te înaintezĭ?

— Așa este, — grăì domolŭ Mateiŭ, — așa este cum spui tu, mĕ aprindŭ lesne, — adause elŭ frecându se pe frunte. — Țĭ-am spusŭ Ienache, că am sĕ mĕ însorŭ, dér sĕ mă mai gândescŭ, — isprăvì logofĕtulŭ și sorbì unŭ stropŭ din paharulŭ ce'lŭ avea înaintea sa.

— Ce sĕ te mai gândeștĭ! Nu lăsa porumbița din mână! — dise Ienache.

— Mateiŭ scóse césorniculŭ din buzunarŭ, se uità repede la câtŭ este, îlŭ băgà érășĭ în buzunarŭ, îșĭ puse mâna la frunte, ér după aceea frecându'șĭ fruntea, îșĭ trase mâna dréptă prin pĕrŭ și astfelŭ se uita la Ienache.

— Este târdiu... sĕ mergemŭ, grăì logofĕtulŭ.

— Sĕ ne mai aducă o oca, — dise Ienache și sunà cu sticla în masa de lemnŭ.

Rădița intrà.

Logofătulŭ Mateiŭ însĕ puse mâna pe sticlă și grăì cam apăsatŭ:

— Nicĭ unŭ stropŭ Ienache,... nu mai stau, și se ridicà sĕ plece.

— Măcarŭ de hatârulŭ meu, logofete,... ce Dumneḑeu, te ducĭ așa de vreme? — dise Rădița seriósă.

— O jumĕtate, — începù Ienache, — numai o jumĕtate sĕ o bemŭ cu toțiĭ! Sĕ beĭ și d-ta Rădițo... scii, ca sĕ ne facĭ voie bună.

Vinulŭ se aduse. Rădița turnà în pahare, îmbià fiăcăruia câte unulŭ și închinară cu toțiĭ.

Mateiŭ rĕmase tăcutŭ, ér Rădița îlŭ privea cu o față scrutătóre.

— Va sĕ dică totŭ e adevĕratŭ că te'nsorĭ, — începù cârcĭmărița într'unŭ târḑiu, rĕmase puținŭ grânditóre și apoi ciocnì paharulŭ ḑicêndŭ cu gura cam pe jumĕtate: „într'unŭ césŭ bunŭ!".

— Sĕ te audă Dumnedeu! — adause Ienache, ér Mateiŭ închinà și cu Rădița și cu Ienache, dér nu dise nimicŭ, ci bĕù și plecà.

IX.

Femeile nu mergŭ la cârcĭumă, căcĭ ar fi rușine, dér cu tóte acestea suntŭ prilejurĭ, când și ele calcă pragulŭ cârcĭumei pentru vre-o trébă óre-care.

Baba Rada putea merge și la cârciumă, căcĭ nu'i dicea nimenĭ nimicŭ; tótă lumea scia că ea-i doctorulŭ satului și putea orĭ și cine sĕ dea cu socoteala, că va fi avêndŭ ceva de târguitŭ.

Astădĭ venise Rada numai ca din întêmplare la

Erăşĭ Ungurii şi armata.

„Pesti Hirlap“ primesce din Aradŭ următórea informaţiune:

Pe piaţa principală steteu adĭ (Duminecă) la 12 óre din di meseriaşĭ impărţiţĭ în mai multe grupe. Inaintea cafenelei Pohl se afla în viuă conversaţiune cu unŭ colegŭ calfa de lemnarŭ Iosef Bodnar, care nu băgà de sémă că pe asfaltŭ vine în direcţiunea lui locotenentulŭ Kolowratnik dela reg. 14 de husarĭ. Acesta merse spre lucrătorŭ şi împingendu-lŭ la o parte ii strigă, că de ce-i stă în drumŭ? Bodnar rĕspunse liniştitŭ: „Şi eu am totŭ atâta dreptŭ sĕ stau pe asfaltŭ ca şi d-lŭ locotenentŭ“. Abia dise acestea, şi oficerulŭ scoţendŭ sabia dete o lovitură puternică cu ea peste fruntea tênĕrului omŭ, aşa că inundatŭ de sânge Bodnar se sprijinì de didŭ; locotenentulŭ îşĭ continuà în grabă drumulŭ. Cei adunaţĭ în pieţă se uitară liniştiţĭ la acéstă scenă şi lăsară pe oficerŭ sĕ mergă. Rănitulŭ fù luatŭ în tractare de mediculŭ oraşului şi va trebuì sĕ stea în patŭ celŭ puţinŭ 15 dile. Casulŭ a făcutŭ o impresiune cu atâtŭ mai panică, cu câtŭ Kolowratnik e cunoscutŭ ca bărbatŭ liniştitŭ şi inteligentŭ; cercurile militare încă desaprobă actulŭ lui neprecugetatŭ. Comandantului de corpŭ, contelui Pejacsevich, care din incidentulŭ alergărilorŭ de cai se află în Aradŭ, i s'a raportatŭ imediatŭ. Kolowratnik, considerându-i-se deosebita sa capacitate, a fostŭ numitŭ de curêndŭ adjutantŭ alŭ contelui Pejacsevich. Numitulŭ oficerŭ trece nu numai de soldatŭ distinsŭ, ci are şi cultură literară şi a scrisŭ unŭ romanŭ ungarŭ. A fostŭ în salónele de frunte din capitală unŭ óspe bine vĕdutŭ. Cercetarea s'a pornitŭ. După unŭ raportŭ alŭ lui »Bud. Hirlap,“ *Bodnar i-a vorbitŭ brutalŭ locotenentului şi i-a adresatŭ espresiunĭ ofensătóre.*

Din acestŭ incidentŭ s'a alarmatŭ cumplitŭ o parte din pressa „patriotică“. Aşa „Aradi Közlöny“ istorisesce, sub titlulŭ: „Unŭ oficerŭ de husarĭ însetatŭ de sânge“, întêmplarea, se'nţelege în contulŭ oficerului, spunêndŭ că acesta i-a făcutŭ lui Bodnar o tăietură adêncă de 8 centimetri de grósă până la osŭ — se vede că „patrioţii“ (???) din Aradŭ au pe frunte carne de 8 centimetri de grósă până la osŭ — şi contrarŭ lui „Pesti şi Bud. Hirlap“, dice că publiculŭ abia 'şĭ-a pututŭ opri manifestarea prin faptă a indignaţiunei sale, producêndŭ asupră'i acestŭ faptŭ criminalŭ o penibilă impresiune. Deşi rapórtele foilorŭ unguresci citate se batŭ în capete, aşa de tare se contradicŭ, totuşĭ amintita foiă patriotică din Aradŭ scrie şi unŭ fantasticŭ articulŭ de fondŭ, în care vorbesce despre măcelărie în Aradŭ:

Aradulŭ este de nou revoltatŭ. Astădĭ érăşĭ a cursŭ sânge de cetăţenŭ pe trotoarŭ. Şi astădĭ totŭ unŭ oficerŭ de husarĭ a »măcelăritŭ“ cu sabia pe unŭ cetăţénu fără arme. Generalulŭ de corpŭ, comitele Pejacsevich, a venitŭ tocmai la timpŭ în Aradŭ. Escelenţa sa are ocasiune sĕ se informeze personalŭ despre acestŭ faptŭ sângerosŭ, alŭ cărui erou îlŭ privesce mai deaprópe. Acum câteva dile acestŭ erou de cartonŭ a fostŭ numitŭ adjutantŭ alŭ comitelui... Revolta spiritelorŭ provenită în urma acestui atentatŭ nou e deplinŭ justificată şi pretindemŭ cea mai severă pedépsă pentru atentatorŭ. O facemŭ acéstă pretensiune pentru ca... nu cumva sĕ'şĭ pérdă bunulŭ cumpĕtŭ chiar şi partea mai cumpĕtată a cetăţenilorŭ...

Rĕmâne sĕ se constate ancheta cum stă în adevĕrŭ lucrulŭ.

Din afară.

„Hlas Wolny“ din Lemberg recomandă sĕ se convóce o mare adunare de Polonĭ în Elveţia, pentru ca delegaţii Polonilorŭ, carĭ trăescŭ în Rusia, în Francia, în Italia, în Anglia etc. sĕ se'nţelégă asupra atitudinei ce au sĕ o observe în casŭ de rĕsboiu între Germania şi Rusia, în totŭ casulŭ însĕ sĕ alégă o representaţiune legală şi sĕ institue unŭ biurou centralŭ pentru afacerĭ diplomatice.

„Kreuzzeitung“ enumĕră o mulţime de mĕsurĭ militare ce le ia Rusia la graniţa de către Germania şi Austro-Ungaria. Vênătorii de Vilna au fostŭ împinşĭ până la graniţă. Lompa se fortifică în tótă graba.

Prinţulŭ de Mingrelia a fostŭ concediatŭ din armata rusă. Causa e, precum se vorbesce în Berlinŭ, că elŭ şi-a căutatŭ sprijinŭ pentru candidatura sa în Bulgaria la o altă putere.

„République Française“ publică o telegramă, în care se dice că ministru-preşedinte italianŭ Crispi ar fi întrebatŭ pe Kalnoky, décă împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ nu e dispusŭ sĕ întórcă visita regelui Italiei. Kalnoky ar fi întrebatŭ apoi pe Papa şi în urma rĕspunsului acestuia ar fi refusatŭ. Acéstă faimă se declară de tendenţiósă.

Ultime sciri.

Parisŭ, 14 Noemvre, — Tribunalulŭ corecţionalŭ a pronunţatŭ sentinţa sa în afacerea generalului d'Andlau a complicilorŭ sĕi.

Generalulŭ d'Andlau este condamnatŭ în lipsă la 5 anĭ de inchisóre, 3000 lei amendă şi dece anĭ de interdicţiune după expiraţiunea pedepsei.

M-me Ratazzi este condamnată la 13 lunĭ de închisóre şi 2000 fr. amendă.

Bayle la 4 lunĭ de închisóre şi M-me Veron, disă Courteuil, la 2 lunĭ.

Saint-Sauveur a fostŭ achitatŭ,

„Le National“ anunţă că Camera se va pronunţa pentru darea în judecată a d-lui Wilson.

Eventualitatea retragerii d-lui Grévy face obiectulŭ tuturorŭ conversaţiunilorŭ. Se asigură că afacerea Wilson va fi trimisă înaintea Camerii de punere sub acusaţiune.

Berlinŭ, 15 Noemvre. — Diarele oficióse denunţă armamentele Rusiei care concentréză pe fruntaria austro-germană numĕróse trupe de cavaleriă.

DIVERSE.

Cădere de pietrii din ceriu. — O plóiă de pietri aparţine domeniului basmelorŭ. Se scie că o asemenea plóiă grea nu s'a întêmplatŭ şi nu se va întêmpla nicĭodată, dér, décă nu p'ouă pică. Pe totŭ anulŭ cadŭ pe pământulŭ nostru dela 700 până la 1000 asemenea picăturĭ grele de piétră, din care unele au greutatea respectabilă de 100 kilograme şi chiar peste dênsa. Una din cele mai bogate colecţiunĭ de pietre de felulŭ acesta posedă Museulŭ curtei alŭ Vienei şi numĕrulŭ acestorŭ pietre, colectate în cursulŭ anilorŭ, e atâtŭ de mare că a trebuitŭ spre păstrarea lorŭ douĕ-decĭ sălĭ în noulŭ museu de istoriă naturală. Custodele museului, d. de Brezina, a vorbitŭ într'o conferinţă, ţinută la 7 Noemvre sera la clubulŭ sciinţificŭ, despre meteoriţii séu meteoroliţii (pietre cădute din ceriu) şi a sciutŭ sĕ facă discursulŭ sĕu interesantŭ chiar şi pentru publiculŭ laicŭ care nu s'ocupă specialŭ d'aceste obiecte. Inainte cu 395 anĭ, la 9 Noemvre 1492 a cădutŭ la Ensisheim în Alsacia superióră unŭ meteoritŭ, celŭ dântêiu care s'a păstratŭ şi care este celŭ mai vechiu meteoritŭ dintre toţĭ ce se găsescŭ în diferitele colecţiunĭ. După unŭ calculŭ aproximativŭ se întêmplă anualŭ celŭ puţinŭ dela 700 până la 1000 căderĭ de meteoriţĭ, între care aprópe 300 pe diferiţii continenţĭ, restulŭ cade în oceanurĭ şi mărĭ. D'aci resultă că amŭ pute avea probe (eşantilióne) de peste cincĭ sute de mii de căderĭ; de faptŭ însĕ nu posedămŭ decâtŭ o fórte mică parte d'asemenea pietre. Intocmirea colecţiunilorŭ de meteoroliţĭ este d'odată recentă, tocmai pe la mijloculŭ secolului trecutŭ s'au începutŭ a face asemenea colecţiunĭ şi din tóte museele lumei celŭ dântêiu era vechiulŭ cabinetŭ imperialŭ de mineralogiă din Viena, care a întocmitŭ prima colecţiune de meteoriţĭ. Bucata cea mai veche din acéstă colecţiune este unŭ darŭ ce l'a făcutŭ împĕrătésa Maria Teresia soţului sĕu, este unŭ blocŭ (bolovanŭ) de ferŭ în greutate de 39 kilograme, cădutŭ în anulŭ 1751 la Graschina lângă Agram a cărui valóre se preţuesce astădĭ la 100,000 florinĭ. Meteoriţii nu provinŭ din lună, cum s'a credutŭ odinióră, ci din speciurile interstelare. S'ar pute admite cu multă probabilitate, — dicea conferenţiarulŭ, — că cometele, stelele cădĕtóre şi meteoriţii suntŭ d'aceeaşĭ natură. Domnulŭ Brezina demonstră acéstă părere prin arătarea mai multorŭ esemplare a colecţiunei museului.

Unŭ fenomenŭ. — Soţia unui lucrătorŭ din Birmingham a născutŭ doi copii, carĭ suntŭ legaţi unulŭ de altulŭ întocmai cum erau fraţii siamezĭ. Afară de membrana cărnosă, care nu se póte tăia din causă că póte îndată sĕ aducă mórtea, cei doi gemenĭ suntŭ fórte bine constituiţĭ. Se scie că fraţii siamezĭ au esitatŭ a se lăsa sĕ fie despărţiţĭ, şi când unulŭ din ei a muritŭ, celălaltŭ frate, care se afla în deplină sănătate, a muritŭ peste douĕ óre. Autopsia a doveditŭ că ficaţii celorŭ doi fraţĭ se ţineau printr'o legătură, care trecea prin membrana cărnósă, şi a cărei tăiare ar fi fostŭ mortală.

Cununiă. Tache şi Hareti Stănescu, şi Ieroteiu I. Beleşiu facŭ cunoscută căsătoria fiilorŭ lorŭ *Ecaterina T. Stănescu* şi *Aureliu Beleşiu*, ce se va celebra Duminecă în 8 (20) Noemvre la orele 12 din di în biserica Sf. Neculae din Scheiu Braşovŭ-Oradea mare 1887.

Cununiă. — D-lŭ *Basiliu Frigătoru* din Galaţĭ şi d-ra *Anna I. Avramoff* din Ismailŭ îşĭ vorŭ serba cununia lorŭ religiosă Duminecă în 8 (20) Noemvre în biserica catedrală din Ismailŭ.

Numere singuratice din „Gazeta Transillvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

Rădiţa, cum spunea ea, cu tóte că într'adevĕrŭ venise anume, căcĭ avea sĕ afle câte ceva.

Amêndouĕ aceste femei erau pretine; copilăriseră împreună.

Rada nu era babă cum îi dicea lumea, dér îşĭ câştigase ea acestŭ nume, nu sciu cum şi de ce, séu póte chiar pentru ocupaţiunea sa, de nu cumva pentru că'i lipséu doi dinţi dinainte. Aşa'i dicea lumea, cu tóte că ei nu'i părea rĕu, séu şi décă'i părea, nu se supĕra nicĭ odată când îi dicea cineva babă.

— Ce mai este nou, Rădiţo? — începù Rada vorba.

— Ce sĕ mai fie, Rado, ean mĕ necăjescŭ şi eu cu negustoria mea, grăì cârciumăriţa în glasulŭ ei subţirelŭ, se puse pe una din laviţele de dinaintea uşii, o poftì şi pe Rada sĕ şeadă, şi astfelŭ aflându-se amêndouĕ pe laviţă, începură a vorbi despre felŭ de felŭ de lucrurĭ şi anume mai întâiu despre sĕnĕtate, apoi d'ale gospodăriei şi mai pe urmă începură fiă-care a se plânge de meseria sa.

Pe când stau de vorbă Rada şi Rădiţa, trecea pe mai încolo scutarulŭ Dumitru.

Rădiţa cum îlŭ vĕdù, tresărì şi după o mică pausă, făcù semnŭ Radei, chipŭ ca sĕ se uite la scutarulŭ Dumitru.

— N'ai auditŭ nimicŭ?... nu scii unde se duce?.. ei... apoi sĕ'ţĭ spumŭ eu! — grăì Rădiţa de totŭ încet, şi ceea ce vorbiră după asta, vorbiră la ureche, ca sĕ audă numai ele amêndouĕ. — Merge la Ienache, la maşinistulŭ boerului... umblă sĕ încurce pe Mateiŭ cu fiă-sa. — Curată potrivélă, Rado! Scutarulŭ pocitŭ şi la statŭ şi la capŭ, ér nevastă-sa o mătăhala, apoi cât despre fiă-sa, am auditŭ din ómenĭ, că ar fi gólă mumă-sa. — Ce sĕ-ţi mai spunŭ? — gătă Rădiţa vorba şi dĕdù din umerĭ. — Mateiŭ ăsta e unŭ omŭ neajutatŭ.

La acestea Rada rĕmase pe gândurĭ.

Mai audise ea aşa ceva, băgase ea de sémă că dela o vreme încóce logofĕtulŭ nu mai dă aşa desŭ pe la curte, dér tóte acestea le-a luatŭ Rada ca nisce lucrurĭ de a doua mână. Acum însĕ când a vĕdutŭ ea cu ochii ei, că scutarulŭ Dumitru merge la maşinistulŭ Ienache, i-a trecutŭ orĭ-ce nădejde. Scia bine Rada ce póte maşinistulŭ, căcĭ îlŭ cunoştea ce bunŭ e de gură, şi scia totdeodată că are mare înrîurire asupra lui Mateiŭ.

— Banu'i ochiulŭ dracului! — grăì Rada în cele din urmă Rada, — şi-apoi scii, Rădiţo, când e sĕ te nenorocéscă Dumnedeu, îţi ia mai ântâiu minţile. — Logofĕtulŭ Mateiŭ, — continuă Rada, — se potrivea cu Maruţa, pe care a cam neliniştit'o cu venirea lui pe la curte. Imĭ plăcea şi mie multŭ de elŭ şi credeamŭ că de va fi bărbatŭ Maruţei, totŭ nu va fi aşa streinŭ de noi; dér ce sĕ mai dicŭ?... şi cocóna Elefteria se uită cu dragŭ la elŭ şi mi se pare că ea s'a amestecatŭ aicea şi ea a pusŭ la cale căsătoria cu fata scutarului. Par'că vedeamŭ câte odată că Mateiŭ e omŭ uşuratecŭ din fire şi-mĭ închipuiam că nu póte fi statornicŭ. Elŭ a învĕţatŭ carte, nu'i ca ceilalţĭ ómenĭ; este, ĕtă aşa, — grăì ea suflândŭ în vêntŭ.

— Póte totŭ nu se va face, — dise Rădiţa, căreia îi părea rĕu şi de vorbele Radei şi de faptele logofĕtului. Vorbea şi ea, iată-aşa, ca sĕ dică ceva, cu tóte că în sine suferea cu amarŭ, căcĭ bine petrecuse cu logofĕtulŭ şi dulcĭ îi erau amintirile de odinióră, şi când se cugeta că nu va mai putea fi — aşa de aprópe cu elŭ, o apucau năduşelĭ de inimă rea.

— Ba se vedĭ că are sĕ se facă! — grăì Rada şi când grăì aceste vorbe, audì unŭ tropotŭ de calŭ, îşĭ îndreptă privirile spre dosulŭ cârciumei şi se uită în depărtare, dér nicĭ nu se întórse bine, când deodată vĕdù pe logofĕtulŭ Mateiŭ trecêndu călare pe alăturea.

Unŭ tremurŭ o cuprinse când l'a zăritŭ. Işĭ luà sănătate dela Rădiţa şi plecà mâhnită în treaba ei.

Rădiţa se făcù roşie de mişcată ce era. Ii era grózā că însurătórea totŭ se va face, şi ei i-ar fi plăcutŭ ca Mateiŭ sĕ rĕmână aşa precum este, flăcău.

Logofĕtulŭ Mateiŭ trecuse în satŭ.

Când trecù pe lângă cârciumă, vĕdù şi pe Rada şi pe Rădiţa, dér se făcù că nu le vede şi merse înainte. In scurtă vreme însĕ se întórse la Rădiţa şi intră la ea în casă.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Noemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5% . . .	98.55
Rentă de hârtiă 5% . .	99.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 25
Bonurĭ rurale ungare . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone . .	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	122.80
Renta de hârtiă austriacă	88.—
Renta de arg. austr. . .	82.35
Renta de aurŭ austr. . .	111 85
Losurile din 1860 . . .	134.50
Acţiunile băncei austro-ungare	888 —
Act. băncei de creditŭ ung.	285.25
Act. băncei de creditŭ austr.	279.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.92
Mărcĭ 100 imp. germ. . .	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125 25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 31 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%). .	$93\frac{1}{2}$	$94\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%) .	96—	97—
» convert. (6%) .	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%) .	105—	106—
» „ „ (5%) .	$91\frac{3}{4}$	$92\frac{1}{4}$
» » urban (7%) .	103—	104—
» » „ (6%) .	96—	97—
» » » (5%) .	$87\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	$14.\frac{1}{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovu

din 17 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.65	Vênd.	8.67
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.91	»	9.97
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.28
Imperialĭ	»	10.22	»	10.26
Galbenĭ	»	5.90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina« 6% .	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5% .	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.\frac{1}{2}$
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

TARIFA
anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă urmatórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	. . . .	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 ore 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amedĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amedĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amedĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amedĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amedĭ.
c) „ „ în *Săcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Săcuime* la Braşovŭ: 6 óre sera.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute sera.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.